

การศึกษการใช้โปรแกรมการให้สุขภาพจิตศึกษาครอบครัวต่อภาวะ
การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลแปลงยาว
จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางนงนุช คะพิมพ์ภิบาลบุตร

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING THE FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON BURDEN
IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS' S CAREGIVERS, PLAENGYAO HOSPITAL,
CHACHOENGSAO PROVINCE.

Mrs. Nongnuch Khapimpibanbud

An Independent Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in
Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic year 2009
Copyright of Chulalongkorn University

124769903

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้สุขภาพจิตศึกษาครอบครัว
ต่อภาวะการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาล
เปล่งยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดย

นางนงนุช คะพิมพิภบาลบุตร

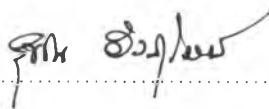
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางสาวชลพร กองคำ)

นนุช คณะพิมพ์ภิบาลบุตร : การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้สุขภาพจิตศึกษาครอบครัว ต่อภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา.
 (A STUDY OF USING THE FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON BURDEN IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS'S CAREGIVERS, PLAENGYAO HOSPITAL, CHACHOENGSAO PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อรพรรณ ลือบุญวัชรชัย, 119 หน้า.

การศึกษาโครงการศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในเขตอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือ ครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทอันประกอบด้วย ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 20 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาคือ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว ซึ่งได้พัฒนามาจากโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวของ จิราพร รักการ (2549) ตามแนวคิดของ Anderson (1980) ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้เท่ากับ .94 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (paired t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

ภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลแปลงยาว หลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว ทั้งรายด้านและโดยรวม ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา..การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช..
 ปีการศึกษา.....2552.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษา.....

5177808036 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORDS : FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAMME / BURDEN OF
CAREGIVERS / SCHIZOPHRENIC PATIENTS

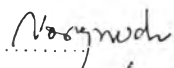

NONGNUCH KHAPIMPIBANBUD: A STUDY OF USING THE FAMILY
PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON BURDEN OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS's CAREGIVERS, PLAENGYAO HOSPITAL, CHACHOENGSAO
PROVINCE. ADVISOR: ASSOC.PROF.ORAPHUN LUEBOONTHAVATCHAI.
Ph.D., 119 pp.

The purpose of this independent study was to compare the burden in
schizophrenic patients's caregivers before and after using the family
psychoeducation program. Samples were 20 families in community, Plaengyao
District, Chachoengsao Province who met the inclusion criteria. The study instrument
was the family psychoeducation program developed by Jiraporn rakkarn (2549)
based on Anderson's psychoeducation concept. The program was validated by
3 experts. Data were collected by burden of caregiver questionnaire that had
chronbach's alpha reliability at .94 and analyzed hypothesis by t-test.

Major findings were as follows :

The burden of caregivers in schizophrenic patients after using the family
psychoeducation program, was significantly lower than that before the experiment,
at the .05 level

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing.
Academic Year : .....2009.....

Student's Signature :
Advisor's Signature :

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยดีด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ที่ให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนคอยให้กำลังใจ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และ คุณชลพร กองคำ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ทำให้โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และขอขอบคุณนางนพรัตน์ ไชยธานีและนางสาวจิราพร รักการ ที่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณกรมสุขภาพจิตที่ให้ทุนการศึกษา แพทย์หญิง ทิพวรรณ ไชยประการ และคุณอาภรณ์ วงษ์ภาษ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแปลงยาว และหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เห็นความสำคัญและให้โอกาสในการศึกษา ตลอดจนผู้ช่วยในการดำเนินโครงการและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและเวลาในการจัดโครงการนี้จนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้ศึกษา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อเอกสารในการดำเนินการโครงการศึกษาอิสระ

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาและครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา รวมถึงบุตรสาวทั้ง 2 คนที่ให้เวลาและเป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นทุกท่านที่เป็นกำลังใจซึ่งกันตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษานี้ ขอมอบแด่กลุ่มตัวอย่างครอบครัวของผู้ป่วยจิตเภท ขอให้ท่านมีสุขภาพกาย สุขภาพใจแข็งแรง สมบูรณ์ ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	5
ขอบเขตโครงการศึกษาอิสระ.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	53
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	79

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยศึกษา.....	95
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	97
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	105
ภาคผนวก ง ข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างและใบยินยอมของประชากร ตัวอย่าง.....	112
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	119

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย..... 52
2	คะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่ม ทดลอง หลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว..... 71
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา..... 76
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ ความเพียงพอของ รายได้ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท และระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท.... 77
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของภาระในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและ หลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว..... 78
6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาระเชิงอัตนัยของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท หลังและก่อน การใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามรายข้อ..... 102
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาระเชิงปรนัยของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท หลังและก่อน การใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามรายข้อ..... 103
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาระการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามรายบุคคล 104
9	แสดงกิจกรรมการให้สุขภาพจิตศึกษาครอบครัว โรงพยาบาลเปล่งยาว จังหวัด ฉะเชิงเทรา..... 110